

## خبر در خبر



**ایسا** سعید کریمی، مدیرکل دفتر ارزیابی زیست محیطی سازمان حفاظت محیط زیست با تأکید بر اینکه سرمایه‌گذار پتروشیمی میانکاله هیچ مجوزی برای فعالیت ندارد و هر مجوز صادر شده‌ای نیز فاقد اعتبار است، گفت: سازمان حفاظت محیط زیست اقدامات اداری، حقوقی و قانونی مورد نیاز را انجام داده و روند آن را نیز پیگیری می‌کند.

**اینا** رضا سامه، مدیرکل پایگاه‌های میراث ملی و جهانی گفت: سال گذشته بالغ بر هزار میلیارد ریال اعتبار به پایگاه‌های میراث‌فرهنگی تخصیص یافته که از محل‌های مختلف اعم از منابع سفرهای استانی، تملک دارایی سرمایه‌ای، اعتبارات هزینهای و منابع استانی بوده است.



**مهر** تالاب بین‌المللی گاوخونی عروس تالاب‌های ایران با وسعت ۴۷ هزار هکتار در آستانه خشکی کامل است.

**ایسا** علی سالاروند، مدیرکل حفاظت محیط زیست لرستان گفت: کارخانه سیمان دورود مشمول اخذ چرایم سنگین مالیاتی ناشی از عوارض آلایندگی می‌شود.

**ایرنا** نتایج یک پژوهش نشان می‌دهد: «میزان افت آب‌های زیرزمینی» در بازه ۲۵ سال اخیر نسبت به دو دهه قبل از آن بیش از ۵ برابر افزایش داشته و نرخ فرودنشست زمین در برخی شهرها مانند اصفهان ۵ برابر بیشتر شده است.

**ایسا** علی اصغر شالیابافان، معاون گردشگری از سیاست‌های تسویقی برای صادرکنندگان گردشگری خبر داد و گفت: وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در این مدت کارهای خوبی برای گردشگری انجام داده که از جمله آنها احیای جایزه صادرات گردشگری پس از حدود ۱۳ سال توقف است.

**ایرنا** مهدی الله‌پور، مدیرکل حفاظت محیط زیست خراسان رضوی گفت: تصاویر دوربین تله‌ای این اداره از حضور و زیست گونه‌بازرزش پلنگ در منطقه شکارممنوع «ریوند» در شهرستان سبزوار کاپیت دارد.



**میراث‌آرنا** مهران حسینی، معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی مازندران گفت: دریا و جنگل مهم‌ترین محور چهارمین کنفرانس اکوتوریسم، بیوتوریسم و حفاظت از تنوع زیستی در مازندران است.

**میراث‌آرنا** علیرضا جیلان، مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی چهارمحال و بختیاری گفت: طبیعت بکر شهرستان لردگان زمینه سرمایه‌گذاری برای توسعه گردشگری در این شهرستان را فراهم کرده است.



**ایسا** حلیا سادات حسینی شکرابی، مدیرکل محیط زیست و توسعه پایدار شهرداری تهران گفت: همکاری و تعامل بین دولت و شهرداری به منظور کاهش مصرف انرژی با هدف بهبود وضعیت محیط زیست شهر تهران در دستور کار اداره کل محیط زیست و توسعه پایدار قرار دارد.



**عدم تأمین حقایه ایران از رودخانه هیرمند، هامون را به کانون گردوغبار تبدیل کرد**

# بادهای ۱۸۰ روزه سیستان



بادهای موسمی در گذشته از تالاب پرآب هامون عبور کرده و همانند یک کولر طبیعی هوا را تلطیف و خنک می‌کرد، حالا تغییرات اقلیمی و عدم تأمین حقایه هامون از رودخانه هیرمند و خشکدگی تالاب، این سرزمین را خشک‌تر از همیشه و به کانون بزرگ گرد و غبار و ریزگردها تبدیل کرده است. پدیده‌ای طبیعی که امروزه به خیزش گرد و خاک، افزایش دما و خشک شدن پوشش گیاهی در منطقه دامن‌زده و شهروندان بسیاری را در پی مشکلات ریوی، تنفسی و پوستی روانه بیمارستان کرده است.

رئیس اداره حفاظت و احیای تالاب‌های اداره کل محیط زیست سیستان و بلوچستان، بادهای ۱۲۰ روزه را تهدیدی مخرب برای

محیط زیست، اقتصاد و سلامت مردم سیستان دانسته و به «ایران» می‌گوید: «برای خلاصی از این وضعیت باید حقایه تالاب هامون از رودخانه هیرمند تأمین شده و بهره‌برداری از تن خسته و رنجور هامون به حداقل برسد.»

بادهای موسمی در گذشته از تالاب پرآب هامون عبور کرده و همانند یک کولر طبیعی هوا را تلطیف و خنک می‌کرد، حالا تغییرات اقلیمی و عدم تأمین حقایه هامون از رودخانه هیرمند و خشکدگی تالاب، این سرزمین را خشک‌تر از همیشه و به کانون بزرگ گرد و غبار و ریزگردها تبدیل کرده است. پدیده‌ای طبیعی که امروزه به خیزش گرد و خاک، افزایش دما و خشک شدن پوشش گیاهی در منطقه دامن‌زده و شهروندان بسیاری را در پی مشکلات ریوی، تنفسی و پوستی روانه بیمارستان کرده است.

رئیس اداره حفاظت و احیای تالاب‌های اداره کل محیط زیست سیستان و بلوچستان، بادهای ۱۲۰ روزه در پنج شهرستان زابل، زهک، هامون، هیرمند و نیمروز، مجموع

مراجعان به مراکز درمانی منطقه از ۱۱-۱۶ تیرماه سال جاری ۸۳۳ نفر بوده که ۱۲۸ نفر از آنها بستری و مابقی سرپایی درمان شده‌اند. مردم سیستان و بلوچستان در حالی در مواجهه با اثرات مخرب بادهای ۱۲۰ روزه، جانشان به لب رسیده که حکومت افغانستان طی سال‌های گذشته با بیان ادعاهای مشمول و احیای تالاب‌های ایران از رودخانه هیرمند امتناع کرده است. در نتیجه، مردم مرزنشین که بیشتر منابع معیشتی خود را از آب هامون و از طریق ماهیگیری، گردشگری، تأمین خوراک دام و… تأمین می‌کردند، منبع درآمد خود را از دست داده و تن به مهاجرت اجباری داده‌اند.

«علی‌ره یکی از شهروندان زابل به «ایران» می‌گوید: «وقتی طوفان شروع می‌شود، دیگر نمی‌توانی جلوی خود را ببینی. چشم‌هایت می‌سوزد و خیلی زود به سرفه می‌افتی. میدان دید رانندگان به یکباره به ۵-۱۰ متر کاهش پیدا کرده و در اغلب اوقات به دلیل گردوغبار زیاد، راه را حتی در جاده اصلی کم



**عدم تأمین حقایه ایران از رودخانه هیرمند، هامون را به کانون گردوغبار تبدیل کرد**

# بادهای ۱۸۰ روزه سیستان

می‌کنند. بلندی شن و گردوغبار حتی گاهی تا دیوار خانه‌ها هم می‌رسد؛ مردم دیگر کلافه شده‌اند. بیشتر دام‌ها تلف شده و دامداران و کشاورزان با کمبود آب، به فکر مهاجرت افتاده‌اند.»

میرزا محمدعلی آفرین‌امامی، مدیرکل حفاظت و احیای تالاب‌های اداره کل محیط زیست سیستان و بلوچستان، با اشاره به خشکیدگی تالاب هامون ناشی از عدم تأمین حقایه رودخانه هیرمند از افغانستان به «ایران» می‌گوید: «بادهای ۱۲۰ روزه پوشش گیاهی را از بین برده و همزمان با نابودی محصولات کشاورزی، دام‌های بسیاری نیز تلف می‌شود. این پدیده مخرب بر محیط زیست انسانی نیز تأثیر گذاشته و همزمان با افزایش تصادفات جاده‌ای، بیماری‌های متعدد تنفسی و… را به شهروندان سیستانی تحمیل می‌کند. این پدیده طبیعی، به صورت غیرمستقیم مصرف‌آب را افزایش داده و در نتیجه آسیب‌های وارده به دام‌ها، دامداران و کشاورزان بسیاری تن به مهاجرت

می‌دهند.»

او، به تخریب بستر خاک همزمان با شدت گرفتن سرعت باد در سیستان اشاره کرده و می‌گوید: «سرعت باد، خاک را جابه‌جا کرده و همزمان با چرای دام در حاشیه تالاب، بافت خاک تضعیف شده و وسعت تالاب را به کانون گردوغبار تبدیل می‌کند. با آغاز طوفان، خاک زایل‌ که از جنس رس بوده و رسوبات ناشی از هیرمند که سال‌های سال انباشته شده، به هوا بلند شده و با شدت گرفتن، بخش‌های زیادی از بستر خاک را از جا کنده و در بخش‌هایی دیگر خندق‌هایی عمیق ایجاد می‌کند.

همزمان ریزگردها به سمت شهرها و روستاها حرکت کرده و بخش اعظمی از شهروندان این استان را روانه بیمارستان و درمانگاه می‌کند.»

### پیگیری حقایه هامون

او اولین راه حل را در تأمین حقایه هامون می‌داند و می‌گوید:در وهله دوم بهره‌برداری از تن خسته و رنجور تالاب هامون به حداقل برسد. تردد و چرای دام‌ها در حوزه و بستر تالاب را به حداقل رسانده و اندک آب‌ی را که در منطقه وجود دارد وارد تالاب کرده و با احیای پوشش خاک و کاشت گیاهانی نظیر تاغ و کز باد‌های ۱۲۰ روزه را همچون گذشته به نعمتی ارزشمند برای سیستان تبدیل کنیم. همچنین می‌توان به سراغ طرح‌های فناوریانه مانند واتریاکس رفته و به رشد درختان در منطقه بیابانی و خشک سیستان کمک کنیم. در این روش باران و برف در داخل واتریاکس ذخیره شده و همزمان با تبدیل و ذخیره رطوبت هوا و قطره‌های شبنم محیط به آب، از تبخیرآب از سطح گیاه نیز جلوگیری می‌کند.»

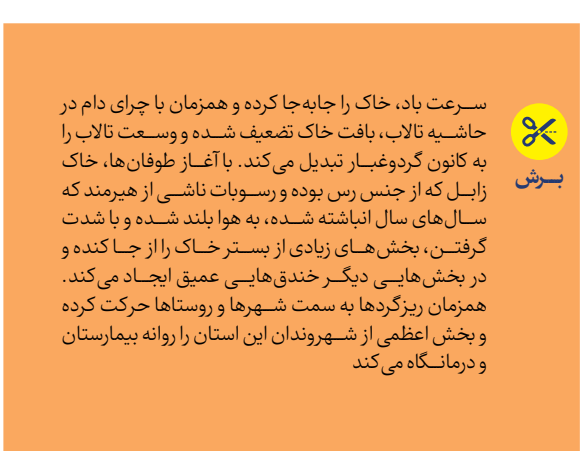
جان‌پرور، به برنامه جامع مدیریتی برای احیای تالاب هامون نیز اشاره کرده و می‌گوید: «سال ۱۳۹۶ این

طرح کلید خورده و حدود ۲۰۱ سال برنامه‌های مدیریتی پیگیری شده و در تمامی جلسات کارشناسی از همه ادارات و ذینفعان دعوت به‌عمل آمد اما به دلیل عدم هماهنگی، اعتبار ۵ ساله برنامه‌ای که حتی ردیف بودجه داشته و یک قانون بالادستی نیز تلقی می‌شود به اتمام رسیده و هامون نجات پیدا نکرد. این در حالی است که تنها راه نجات سیستان از تأثیرات مخرب باد‌های ۱۲۰ روزه، حفاظت و احیای تالاب هامون است. احیای این تالاب نیز منوط به تأمین حقایه و اجرای دستورالعمل‌های مرتبط با احیا است.»

### ۲۵ درصد سیستان بیابان است

در همین حال «عبدالله بامری» مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری سیستان و بلوچستان، منشأ گرد و غبار در حوزه سیستان را تالاب هامون، اراضی بیابانی غرب افغانستان، اراضی زراعی رها شده در دشت سیستان و رودخانه‌های خشکیده دانسته و در گفت‌وگو با «ایران» تأکید می‌کند: «پیگیری حقایه اکولوژیک تالاب هامون، تأمین آب دریاچه و مرطوب‌سازی مناطق بحرانی و حساس، احداث بادشکن غیرزنده در اراضی تخریب شده و حفاظت و فرق و ساماندهی دام در منطقه از راه‌های کنترل این معضل به‌شمار می‌رود.»

طبق گفته این مقام مسئول، «سطح کل مناطق تحت فرسایش بادی در استان چهار میلیون و ۵۷۱ هزار و ۵۸۶ هکتار و شامل ۲۵ درصد مساحت کل استان است. در این میان بهره‌برداری‌های نادرست از زمین‌های کشاورزی، استفاده افراطی از کود و سموم شیمیایی، چرای مفراط در مراتع، بهره‌برداری بی‌رویه از سفره‌های آب زیرزمینی و… پدیده بیابان‌زایی در منطقه را تشدید کرده است.»



**سرعت باد، خاک را جابه‌جا کرده و همزمان با چرای دام در حاشیه تالاب، بافت خاک تضعیف شده و وسعت تالاب را به کانون گردوغبار تبدیل می‌کند. با آغاز طوفان‌ها، خاک زایل‌ که از جنس رس بوده و رسوبات ناشی از هیرمند که سال‌های سال انباشته شده، به هوا بلند شده و با شدت گرفتن، بخش‌های زیادی از بستر خاک را از جا کنده و در بخش‌هایی دیگر خندق‌هایی عمیق ایجاد می‌کند.**

همزمان ریزگردها به سمت شهرها و روستاها حرکت کرده و بخش اعظمی از شهروندان این استان را روانه بیمارستان و درمانگاه می‌کند

دستمال خونین قتل و صدلی ناصرالدین شاه که امروزه کنار کتیبه مقبره در این نمایشگاه ارائه شده است، به تکمیل روایت قتل ناصرالدین شاه کمک می‌کند. او دربار‌ه ایده برگزاری چنین نمایشگاهی می‌گوید: «در بازدیدی که از موزه حرم انجام دادیم متوجه شدیم تعدادی از کتیبه‌هایی که روایتگر قتل ناصرالدین شاه هستند در موزه نگهداری شده است به همین دلیل تصمیم گرفته شد با آثاری که از کاخ داریم نمایشگاهی برگزار کنیم.»

سید احمد محیط طباطبایی رئیس کمیته ملی موزه‌های ایران (ایکوم) نیز در این مراسم، کاخ گلستان را مجموعه‌ای می‌داند که وقایع قرن سیزدهم را روایت می‌کند و



### در بازدیدی

که از موزه

### حرم انجام

دادیم

متوجه

شدیم

تعدادی از

کتیبه‌هایی

که روایتگر

قتل

ناصرالدین

شاه هستند

در موزه

نگهداری

شده است

به همین

دلیل

تصمیم

گرفته شد با

آثاری که از

کاخ داریم

نمایشگاهی

برگزار کنیم

ناصرالدین شاه که با برخی جزئیات تاریخی بر زمینه طلا نوشته و با تکنیک قطعی روی مقوایی به رنگ لاجوردی تیره چسبانده شده، اثر استاد مهدی شریف‌شیرازی است. او در خوشنویسی و قطعی استاد بوده و تمام کار آماده‌سازی این کتیبه هنر دست او است.

این کتیبه به تاریخ ۱۳۱۷ قمری یعنی چهار سال پس از واقعه قتل شاه نگاشته و در مقبره او نصب شده است. این کتیبه یک واقعه تاریخی را روایت می‌کند.

علیرضا عودران رئیس موزه حرم حضرت عبدالعظیم(ع) در افتتاحیه این نمایشگاه می‌گوید: «تا شروع انقلاب، ۴۶ کتیبه در مقبره ناصرالدین شاه نصب بود و در زمان طرح توسعه به گنجینه منتقل شد و با راه‌اندازی موزه آستان‌به آنجا انتقال یافت و به نمایش گذاشته شد.»

آفرین‌امامی، مدیر مجموعه کاخ گلستان نیز نمایشگاه و رویدادهای فرهنگی- تاریخی را شبیه کتاب می‌داند و می‌گوید: «نمایشگاه‌های اینچنینی در واقع شبیه کتاب هستند، اگر کلمات کتاب‌ها به‌هم ریخته باشند و آن را بخوانید چیزی عایدتان نمی‌شود اما اگر این کلمات به‌هم ریخته به جمله تبدیل شوند، فهم آنها قابل درک خواهد بود. اشیای موزه‌ای نیز همین‌طور هستند.»

او می‌گوید: «آثار به تنهایی یک موضوعی را بیان می‌کنند اما وقتی کنار آثار دیگر قرار می‌گیرند روایت‌گر یک مفهوم دیگری می‌شوند. وظیفه موزه‌ها هم همین است که برای آثارشان روایت ایجاد کنند.»

او اعتقاد دارد دفترچه خاطرات،



### بشر

سرعت باد، خاک را جابه‌جا کرده و همزمان با چرای دام در

حاشیه تالاب، بافت خاک تضعیف شده و وسعت تالاب را به کانون گردوغبار تبدیل می‌کند. با آغاز طوفان‌ها، خاک زایل‌ که از جنس رس بوده و رسوبات ناشی از هیرمند که سال‌های سال انباشته شده، به هوا بلند شده و با شدت گرفتن، بخش‌های زیادی از بستر خاک را از جا کنده و در بخش‌هایی دیگر خندق‌هایی عمیق ایجاد می‌کند. همزمان ریزگردها به سمت شهرها و روستاها حرکت کرده و بخش اعظمی از شهروندان این استان را روانه بیمارستان و درمانگاه می‌کند



### بشر

سرعت باد، خاک را جابه‌جا کرده و همزمان با چرای دام در

حاشیه تالاب، بافت خاک تضعیف شده و وسعت تالاب را به کانون گردوغبار تبدیل می‌کند. با آغاز طوفان‌ها، خاک زایل‌ که از جنس رس بوده و رسوبات ناشی از هیرمند که سال‌های سال انباشته شده، به هوا بلند شده و با شدت گرفتن، بخش‌های زیادی از بستر خاک را از جا کنده و در بخش‌هایی دیگر خندق‌هایی عمیق ایجاد می‌کند.

همزمان ریزگردها به سمت شهرها و روستاها حرکت کرده و بخش اعظمی از شهروندان این استان را روانه بیمارستان و درمانگاه می‌کند

دستمال خونین قتل و صدلی ناصرالدین شاه که امروزه کنار کتیبه مقبره در این نمایشگاه ارائه شده است، به تکمیل روایت قتل ناصرالدین شاه کمک می‌کند. او دربار‌ه ایده برگزاری چنین نمایشگاهی می‌گوید: «در بازدیدی که از موزه حرم انجام دادیم متوجه شدیم تعدادی از کتیبه‌هایی که روایتگر قتل ناصرالدین شاه هستند در موزه نگهداری شده است به همین دلیل تصمیم گرفته شد با آثاری که از کاخ داریم نمایشگاهی برگزار کنیم.»

سید احمد محیط طباطبایی رئیس کمیته ملی موزه‌های ایران (ایکوم) نیز در این مراسم، کاخ گلستان را مجموعه‌ای می‌داند که وقایع قرن سیزدهم را روایت می‌کند و

دستمال خونین قتل و صدلی ناصرالدین شاه که امروزه کنار کتیبه مقبره در این نمایشگاه ارائه شده است، به تکمیل روایت قتل ناصرالدین شاه کمک می‌کند. او در خوشنویسی و قطعی استاد بوده و تمام کار آماده‌سازی این کتیبه هنر دست او است.

این کتیبه به تاریخ ۱۳۱۷ قمری یعنی چهار سال پس از واقعه قتل شاه نگاشته و در مقبره او نصب شده است. این کتیبه یک واقعه تاریخی را روایت می‌کند.

علیرضا عودران رئیس موزه حرم حضرت عبدالعظیم(ع) در افتتاحیه این نمایشگاه می‌گوید: «تا شروع انقلاب، ۴۶ کتیبه در مقبره ناصرالدین شاه نصب بود و در زمان طرح توسعه به گنجینه منتقل شد و با راه‌اندازی موزه آستان‌به آنجا انتقال یافت و به نمایش گذاشته شد.»

آفرین‌امامی، مدیر مجموعه کاخ گلستان نیز نمایشگاه و رویدادهای فرهنگی- تاریخی را شبیه کتاب می‌داند و می‌گوید: «نمایشگاه‌های اینچنینی در واقع شبیه کتاب هستند، اگر کلمات کتاب‌ها به‌هم ریخته باشند و آن را بخوانید چیزی عایدتان نمی‌شود اما اگر این کلمات به‌هم ریخته به جمله تبدیل شوند، فهم آنها قابل درک خواهد بود. اشیای موزه‌ای نیز همین‌طور هستند.»

او می‌گوید: «آثار به تنهایی یک موضوعی را بیان می‌کنند اما وقتی کنار آثار دیگر قرار می‌گیرند روایت‌گر یک مفهوم دیگری می‌شوند. وظیفه موزه‌ها هم همین است که برای آثارشان روایت ایجاد کنند.»

او اعتقاد دارد دفترچه خاطرات،

عکس: رضا معطریان/ایران

حضرت شاه‌عبدالعظیم(ع) در ری به امانت گرفته شده است.

ناصرالدین شاه قاجار روز پنجشنبه ۱۱ اردیبهشت ۱۲۷۵.ش به هنگام زیارت حرم حضرت عبدالعظیم(ع) توسط میرزا رضا کرمانی ترور شد و درگذشت. پیکرش پس از غسل و کفن، حدود یک سال در تکیه دولت به امانت ماند و پس از آنکه مقبره‌اش در حرم حضرت عبدالعظیم(ع) آماده شد، جنازه‌اش را به آرامگاه ابدی او منتقل و دفن کردند. اتفاق مقبره پیش از دفن شاه، مقبره همسر محبوبش فروغ‌السلطنه (جیران تجریشی) و پسرش قاسم میرزا بود که پس از دفن وی، مقبره شاه شهید و صحن



## گزارش

### زیست‌بوم

برگی از تاریخ دیروز در عمارت چادرخانه مجموعه میراث جهانی کاخ گلستان ورق خورد و برای نخستین بار قتل ناصرالدین شاه با رونمایی از کتیبه مقبره و آثاری از آخرین لحظات زندگی او مثل دستمال پارچه‌ای آغشته به خون ناصرالدین شاه و صدلی که پس از مضروب شدن روی آن نشانده می‌شود، روایت شد. این آثار از موزه